KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 22.3.2006
COM(2006) 136 konč.

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

IZVAJANJE PARTNERSTVA ZA RAST IN DELOVNA MESTA: EVROPA – SREDIŠČE ODLIČNOSTI ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

IZVAJANJE PARTNERSTVA ZA RAST IN DELOVNA MESTA: EVROPA – SREDIŠČE ODLIČNOSTI ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

1. UVOD

Družbena odgovornost podjetij (Corporate social responsibility – CSR) je koncept, kjer podjetja v svoje poslovne dejavnosti in odnose s svojimi interesnimi skupinami prostovoljno vključujejo vprašanja glede socialnih in okoljskih zadev[1]. Podjetja so tista, ki se odločijo, ali bodo za obravnavanje družbenih potreb izpolnjevala samo minimalne zakonske zahteve in obveznosti, ki izhajajo iz kolektivnih pogodb, ali kaj več. Podjetja vseh velikosti lahko ob sodelovanju s svojimi interesnimi skupinami in s pomočjo družbene odgovornosti podjetij pomagajo pri usklajevanju gospodarskih, družbenih in okoljskih ambicij. Kot taka, postaja družbena odgovornost podjetij vse pomembnejši koncept na globalni ravni in v EU, ter je del razprav o globalizaciji, konkurenci in trajnosti. V Evropi promocija družbene odgovornosti podjetij izraža potrebo po zagovarjanju skupnih vrednot in povečuje smisel za solidarnost in povezanost.

Od konca hladne vojne je v večini držav po svetu zavladala tržna ekonomija. Medtem ko je odprla nove možnosti za podjetja, je pa prav tako ustvarila sočasno potrebo po samoomejevanju in mobilizaciji poslovne skupnosti v korist družbene stabilnosti in blaginje modernih demokratičnih družb. Poleg tega sta v EU boljša zakonska ureditev in spodbujanje podjetniške kulture visoko na lestvici evropskih načrtov, kot je že bilo potrjeno v Letnem poročilu Komisije 2006 o napredku glede strategije za rast in delovna mesta[2]. Komisija se je zavezala, da bo spodbujala konkurenčnost evropskega gospodarstva, ko bo znova začela z Lizbonskim partnerstvom za rast in delovna mesta. Zato poziva evropsko poslovno skupnost, da javno izrazi svojo zavezanost k trajnostnemu razvoju, gospodarski rasti, boljšim in številnejšim delovnim mestom ter da okrepi svojo zavezanost k družbeni odgovornosti, vključno s sodelovanjem z ostalimi interesnimi skupinami. Bolj kot kdaj koli potrebuje Evropa aktivne podjetnike, pozitivno gledanje na podjetništvo in zaupanje v podjetja. Evropa potrebuje javno ozračje, v katerem so podjetniki cenjeni ne samo zaradi ustvarjanja dobička, pač pa tudi zaradi znatnega prispevka k obravnavanju določenih družbenih izzivov.

Komisija zato želi več politične opaznosti na področju družbene odgovornosti podjetij, da se potrdi, kar so evropska podjetja na tem področju že naredila in jih spodbudi, da naredijo še več. Ker družbena odgovornost podjetij temelji na prostovoljnem poslovnem obnašanju, bi bil pristop, ki bi vključeval dodatne obveznosti in upravne zahteve za podjetja, kontraprodukitven in v nasprotju z načeli boljše zakonske ureditve. Ker Komisija priznava, da so podjetja primarni akterji na področju družbene odgovornosti podjetij, se je odločila, da lahko cilje najbolje doseže s tesnim sodelovanjem z evropskimi podjetji in zato naznanja podporo začetku delovanja Evropske zveze za družbeno odgovornost podjetij, zamisel, ki temelji na prispevkih podjetij, ki so dejavna na področju promocije družbene odgovornosti podjetij.

---

1 COM(2001)366 konč.
2 COM(2006)30 konč.

Zveza je odprta za evropska podjetja vseh velikosti, ki so vabljena, da prostovoljno izrazijo svojo podporo. Je politično okrilje za nove in obstoječe pobude glede družbene odgovornosti podjetij, ki jih podajo velika podjetja, MSP in njihove interesne skupine. Ni pravni instrument in ni namenjen podpisu podjetij, Komisije ali katerih koli javnih organov. Je politični proces, namenjen povečanju sprejema družbene odgovornosti med evropskimi podjetji.

Podpiranje nove zveze bi se moralo razumeti kot ključna sestavina širšega partnerstva, ki ga želi Komisija z vsemi interesnimi skupinami, ki jih zadeva družbena odgovornost podjetij. Pri predstavitvi tega sporočila se Komisija naslanja na večletne javne razprave in posvetovanja z interesnimi skupinami, zlasti v okviru Foruma evropskih interesnih skupin za družbeno odgovornost podjetij, ki je predstavil svoje končno poročilo leta 2004. Komisija še dalje pripisuje velik pomen dialogu z interesnimi skupinami in med njimi samimi ter predlaga ponoven sklic rednih sestankov Foruma interesnih skupin, da se neprenehoma pregleduje napredek na področju družbene odgovornosti podjetij v EU.

2. DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETIJ V PODPORO TRAJNOSTNI RASTI TER BOLJŠIM IN ŠTEVILNEJŠIM DELOVNIM MESTOM

Trajnostna rast ter boljša in številnejša delovna mesta sta dva izziva, ki jih mora EU sedaj obravnavati pri soočanju s svetovno konkurenco in starajočim prebivalstvom, da ohrani naš model evropske družbe, ki temelji na enakih možnostih, visoki kakovosti življenja, socialnem vključevanju in zdravem okolju. Zato je Komisija pozvala k ponovnemu začetku Lizbonske agende, ko je februarja 2005 sprožila Partnerstvo za rast in delovna mesta ter decembra 2005 prenovila svojo strategijo trajnostnega razvoja. Ravno v ta namen je bilo sklicano neuradno zasedanje predsednikov držav in vlad v Hampton Courtu oktobra 2005, da bi poiskali inovativne odgovore na konkurenčni izziv in obenem ohranili evropske vrednote.

Prenovljena Lizbonska strategija spodbuja rast in delovna mesta na način, ki je popolnoma v skladu s trajnostnim razvojem, ki ostaja najsplošnejši cilj Evropske unije. Podjetja, ki so gonilo gospodarske rasti, ustvarjajo delovna mesta in spodbujajo inovacije, so ključni udeleženci pri doseganju ciljev Lizbonske strategije in trajnostnega razvoja.

Evropa od podjetij potrebuje to, kar najbolje počnejo: da zagotavljajo proizvode in storitve, ki družbi dodajo vrednost, ter usmerjajo podjetniški duh in inovativnost v ustvarjanje vrednosti in delovnih mest. Toda Evropa ne potrebuje samo podjetij, pač pa družbeno odgovorne gospodarske družbe, ki prevzemajo svoj del odgovornosti za stanje evropskih zadev. V svojem prispevku k spomladanskemu Svetu marca 2005 je Komisija priznala, da ima lahko družbena odgovornost podjetij „*ključno vlogo pri prispevanju k trajnostnem razvoju in obenem pospešuje inovativne možnosti in konkurenčnost v Evropi*“[3]. V Socialni agendi[4] je Komisija naznanila, da bo v sodelovanju z državami članicami in interesnimi skupinami predstavila pobude za nadaljnje izboljšanje razvoja in transparentnosti družbene odgovornosti podjetij. V prenovljeni Strategiji za trajnostni razvoj[5] je Komisija pozvala, da si „*vodje podjetij in druge ključne evropske interesne skupine prizadevajo za takojšnja posvetovanja s političnimi vodji o srednje- in dolgoročnih politikah, potrebnih za trajnost, in predlagajo ustrezne poslovne odzive, ki segajo onkraj obstoječih minimalnih zakonskih zahtev*“.

---

[3] COM(2005)24 konč.
[4] COM(2005)33 konč.
[5] COM(2005)658 konč.

Marca 2005 je Evropski svet poudaril, da mora „*za spodbujanje naložb in zagotavljanje privlačnega okolja za podjetja in delo Evropska unija izpopolniti svoj notranji trg in narediti upravno okolje prijaznejšo podjetjem, medtem ko pa morajo podjetja razviti svoj čut za družbeno odgovornost.*“ Svet je v Integriranih smernicah za rast in delovna mesta (2005-8) predlagal, da države članice „*spodbujajo podjetja pri razvijanju njihove družbene odgovornosti*.“ Evropski parlament je dragoceno prispeval k razpravi o družbeni odgovornosti podjetij, zlasti v resolucijah iz leta 2002[6] in 2003[7].

V skladu s tem je Komisija pregledala delo, ki je bilo opravljeno v zvezi z družbeno odgovornostjo podjetij na ravni EU, da bi lahko svoj pristop uskladila s prednostnimi nalogami in delovnimi metodami Strategije za rast in delovna mesta. Komisija meni, da je potencial podjetij mogoče in ga je treba bolje izkoristiti v korist trajnostnemu razvoju in Strategiji za rast in delovna mesta. Ob upoštevanju trendov in prednostnih področij iz Letnega poročila o napredku rasti in delovnih mest za leto 2006 je Komisija pozvala evropska podjetja, da pospešijo in okrepijo svojo zavezanost družbeni odgovornosti podjetij. S tem želi Komisija ustvariti ugodnejše okolje za vse akterje družbene odgovornosti podjetij in z vsemi interesnimi skupinami raziskati možnosti družbene odgovornosti podjetij, da bi prispevali k razvoju evropskih družb.

Izvajanje družbene odgovornosti podjetij ni rešitev za vse probleme in samo ne more zagotoviti teh rezultatov. Ni nadomestek za javno politiko, toda lahko prispeva k številnim javnim političnim ciljem, kot so:

- bolj integrirani trgi dela in višja raven socialne vključenosti, saj podjetja aktivno zaposlujejo več ljudi iz prikrajšanih skupin;
- naložbe v razvoj delovnih spretnosti, vseživljenjsko učenje in zaposljivost, ki morajo ostati konkurenčni v globalni ekonomiji znanja, in se soočiti s starajočim se delovnim prebivalstvom v Evropi;
- izboljšave v javnem zdravstvu, ki so posledica prostovoljnih pobud podjetij na področjih, kot sta trženje in označevanje hrane ter nestrupene snovi;
- izboljšanje uspešnosti inovacij, zlasti v zvezi z inovacijami, namenjenimi reševanju družbenih problemov, ki nastanejo zaradi intenzivnejših stikov z zunanjimi interesnimi skupinami, in ustvarjanje delovnih okolij, ki so spodbudnejša za inovacije;
- razumnejša poraba naravnih virov in znižanje ravni onesnaževanja, zlasti zaradi naložb v ekološke inovacije in prostovoljnega sprejetja sistemov za upravljanje z okoljem in označevanja;
- bolj pozitivna podoba podjetij in podjetnikov v družbi, ki bi lahko pripomogla k ugodnejšemu mnenju o podjetništvu;
- večje spoštovanje človekovih pravic, varovanja okolja in temeljnih standardov dela, zlasti v državah v razvoju;

---

6 P5_TA(2002)0278
7 P5_TA(2003)0200

– zmanjšanje revščine in napredek v smeri razvojnih ciljev novega tisočletja.

3. EVROPA – SREDIŠČE ODLIČNOSTI ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

Odkar je Lizbonski svet marca 2000 pozval podjetja k čutu za družbeno odgovornost, je bil dosežen velik napredek glede družbene odgovornosti podjetij. Zelena knjiga (2001)[8], sporočilo (2002)[9] in ustanovitev Foruma interesnih skupin za družbeno odgovornost podjetij EU (Forum CSR) so predstavljali pomembne korake v tem procesu.

Forum za družbeno odgovornost podjetij je združil predstavnike podjetij, sindikatov, civilne družbe in Komisijo v vlogi pobudnika. Komisija pozdravlja delo Foruma in njegovo končno poročilo z junija 2004 ter se strinja z interesnimi skupinami, da če bi ustrezni akterji priporočila iz poročila upoštevali, bi to pripomoglo k napredku na področju družbene odgovornosti podjetij v Evropi in po svetu. Forum je uspel doseči soglasje med udeleženci, prav tako pa je razkril pomembne razlike v mnenju gospodarskih in negospodarskih interesnih skupin. Enotno evropsko razumevanje tega, kaj pomeni družbena odgovornost podjetij, se je pojavilo na podlagi opredelitve Komisije glede družbene odgovornosti podjetij *kot koncepta, kjer družbe prostovoljno vključujejo družbena in okoljska vprašanja v svoje poslovne dejavnosti in v medsebojne odnose s svojimi interesnimi skupinami*. Forum za družbeno odgovornost podjetij je potrdil to opredelitev, medtem ko je nadalje raziskoval obseg in meje odogovornosti. Forum je prav tako dosegel soglasje glede potrebe po dejavnostih za nadaljnje dvigovanje ozaveščenosti in nadaljnje usposabljanje. Toda soglasje pa ni bilo doseženo glede vprašanj, kot so obveznost poročanja s strani podjetij ali potreba po evropskih standardih za družbeno odgovornost podjetij.

Ozaveščenost, razumevanje in sprejemanje družbene odgovornosti podjetij so se v zadnjih nekaj letih izboljšali, delno kot posledica Foruma za družbeno odgovornost podjetij in drugih ukrepov, ki jih je podprla Komisija. Istočasno so pobude s strani podjetij in drugih interesnih strani prispevale k razvoju družbene odgovornosti podjetij v Evropi in po svetu. Socialni dialog, zlasti na sektorski ravni, je bil učinkovito sredstvo za promocijo pobud družbene odgovornosti podjetij, evropski svet delavcev pa je prav tako imel konstruktivno vlogo pri razvoju najboljše prakse družbene odgovornosti podjetij.

Kljub temu je treba sprejem, izvajanje in strateško integracijo družbene odgovornosti podjetij s strani evropskih podjetij dodatno izboljšati. Vlogo zaposlenih, njihovih predstavnikov in sindikatov je pri razvoju in izvajanju praks družbene odgovornosti podjetij mogoče še nadalje pospeševati. Zunanje interesne strani, vključno z nevladnimi organizacijami, potrošniki in vlagatelji, bi morale imeti večjo vlogo pri spodbujanju in nagrajevanju odgovornega poslovnega obnašanja. Javni organi na vseh ravneh bi morali dodatno izboljševati skladnost svojih politik pri podpori trajnostnemu razvoju, gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest.

Vizija EU o dolgoročni blaginji, solidarnosti in varnosti prav tako zajema mednarodno sfero. Komisija se zaveda povezav med sprejemom družbene odgovornosti podjetij v EU in po svetu ter verjame, da bi se morala evropska podjetja obnašati odgovorno v skladu z evropskimi vrednotami in mednarodno dogovorjenimi normami in standardi, kjer koli poslujejo.

---

8 COM(2001)366 konč.
9 COM(2002)347 konč.

Komisija je razmislila, kako je mogoče Evropo najbolje privesti do tega, da bo postala središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij. Upoštevala je končno poročilo Foruma CSR in stališča interesnih skupin, ki niso zajeta v zadevnem poročilu. Izziv je bil v tem, kako najti nov pristop, ki bi navdihnil več podjetij, da bi izvajala družbeno odgovornost podjetij, saj so ravno ta primarni akterji na tem področju.

4. EVROPSKA ZVEZA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

Komisija zato podpira vzpostavitev Evropske zveze za družbeno odgovornost podjetij, kar je opisano v dokumentu, ki je priložen k temu sporočilu. Zveza je politično okrilje za nove in obstoječe pobude glede družbene odgovornosti podjetij, ki jih podajo velika podjetja, MSP in njihove interesne skupine.

Zveza je odprte narave in evropska podjetja vseh velikosti so vabljena, da prostovoljno izrazijo svojo podporo. Ni pravni instrument in ni namenjen podpisu podjetij, Komisije ali katerih koli javnih organov. Za izjavo podpore zvezi ni potrebnih nobenih uradnih zahtev in Evropska komisija ne bo vodila seznama podjetij, ki zvezo podpirajo. Prispevek Komisije k zvezi bo nadaljnje spodbujanje družbene odgovornosti podjetij v skladu s točkami, navedenimi v poglavju 5 tega sporočila. To za Komisijo ne pomeni nobenih novih finančnih odgovornosti.

Komisija pričakuje, da bo zveza imela pomemben vpliv na odnos evropskih podjetij do družbene odgovornosti podjetij in na njihovo pozitivno udeležbo v družbenih in okoljskih vprašanjih. Zveza bo oblikovala nova partnerstva in nudila nove priložnosti interesnim skupinam pri njihovih prizadevanjih za promocijo družbene odgovornosti podjetij in bo zato sredstvo za združevanje virov in zmogljivosti evropskih podjetij in njihovih interesnih skupin. Prostovoljna zavezanost evropskih podjetij zvezi in podporna vloga Komisije v okviru njenih politik in instrumentov bo po potrebi utrdila razvoj družbene odgovornosti podjetij v EU in tujini. Rezultate zveze je treba razumeti kot prostovoljni prispevek podjetij k doseganju ciljev ponovno uvedene Lizbonske strategije in prenovljene Strategije za trajnostni razvoj. Toda ti rezultati bodo tudi odvisni od udeležbe interesnih skupin, ki so vabljene, da polno izkoristijo priložnosti, ki jim jih ponuja zveza.

Za pospeševanje transparentnosti, vidnosti in verodostojnosti praks na področju družbene odgovornosti podjetij Komisija spodbuja podjetja, da podprejo zvezo, tako da bodo informacije o družbeni odgovornosti podjetij na razpolago vsem interesnim skupinam, tudi potrošnikom, vlagateljem in širši javnosti. Zlasti velika podjetja bi morala predstaviti strategije, pobude, njihove rezultate ali najboljše prakse glede družbene odgovornosti podjetij na način, ki bi bil javnosti zlahka dostopen. Poleg tega bo Komisija še naprej podpirala interesne skupine pri razvoju njihovih zmogljivosti, da ocenijo in ovrednotijo prakse na področju družbene odgovornosti podjetij.

Komisija priznava, da brez aktivne podpore in konstruktivne kritike negospodarskih interesnih skupin družbena odgovornost podjetij ne bo zaživela. Podpora zveze s strani Komisije ni nadomestilo za nadaljnji dialog z vsemi interesnimi skupinami. Komisija se še nadalje obvezuje k spodbujanju dialoga, vključno z rednimi pregledovalnimi sestanki Foruma interesnih skupin.

5. PREDLAGANI UKREPI ZA SPODBUJANJE NADALJNJE UPORABE PRAKS NA PODROČJU DRUŽBENE ODGOVORNOSTI PODJETIJ

Komisija bo z nadaljnjim spodbujanjem družbene odgovornosti podjetij poudarila naslednje vidike:

– **Dvigovanje ozaveščenosti in izmenjava najboljših praks**. Komisija bo še naprej obveščala o družbeni odgovornosti podjetij in ob razvoju družbene odgovornosti podjetij spodbujala izmenjavo najboljše prakse, s poudarkom na MSP in državah članicah, kjer je zamisel o družbeni odgovornosti podjetij manj znana, pa tudi v državah pristopnicah in državah kandidatkah. To bo delala v utrjenem partnerstvu s podjetji in vsemi pomembnimi interesnimi skupinami, vključno z nacionalnimi in regionalnimi organi. Komisija bo še dalje prostovoljno spodbujala okoljske instrumente, kot so sistemi za upravljanje z okoljem in shema ekološkega označevanja. Še naprej se bodo spodbujale pobude za ozaveščanje državljanov o družbenih in okoljskih vprašanjih ter vplivih njihovih potrošniških in vlagateljskih odločitev.

– **Podpora pobudam interesnih skupin.** Vključevanje interesnih skupin pospešuje učinkovitost pobud družbene odgovornosti podjetij in ravno za to bo Komisija organizirala redne pregledovalne sestanke Foruma interesnih skupin. Za večje ozaveščanje o družbeni odgovornosti podjetij in pospeševanje verodostojnosti bo Komisija še naprej spodbujala in podpirala pobude družbene odgovornosti podjetij, ki jih bodo predlagale interesne skupine, vključno s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami, in zlasti na sektorski ravni je Evropska platforma za prehranjevanje dober primer take pobude. Sektorski odbori za socialni dialog so v tem pogledu pomemben mehanizem.

– **Sodelovanje z državami članicami**. V Evropi velja splošno soglasje o opredelitvi družbene odgovornosti podjetij, čeprav se njena točna narava in lastnosti kljub temu med različnimi nacionalnimi in kulturnimi okolji razlikujejo. Države članice imajo na voljo širok spekter instrumentov za spodbujanje družbene odgovornosti podjetij. Sodelovanje z državami članicami in državami pristopnicami, še zlasti preko skupine visokih nacionalnih predstavnikov za družbeno odgovornost podjetij, je torej pomemben vidik politike Komisije o družbeni odgovornosti podjetij. V državah članicah je regionalna raven lahko ustrezna raven za ukrepe v podporo družbeni odgovornosti podjetij, predvsem kar zadeva MSP.

– **Obveščanje potrošnikov in transparentnost.** Potrošniki igrajo ključno vlogo pri zagotavljanju pobud za odgovorno proizvodnjo in odgovorno poslovno obnašanje. Od njih se pričakuje, da bodo kritično izbirali in spodbujali dobre proizvode in dobra podjetja. Trenutno pa potrošnikom primanjkuje informacij o družbeni in okoljski uspešnosti blaga in storitev, vključno z informacijami o dobavni verigi. Komisija bo po posvetovanju z ustreznimi interesnimi skupinami preučila potrebo po prihodnjih prostovoljnih ukrepih, s katerimi bi dosegli cilje, kot so transparentnost in obveščanje potrošnikov, tudi glede javnega zdravja.

– **Raziskave**. Obstaja potreba po številnejših interdisciplinarnih raziskavah glede družbene odgovornosti podjetij, zlasti o: povezavah na makro- in srednjih ravneh med družbeno odgovornostjo podjetij, konkurenčnostjo in trajnostnim razvojem; učinkovitosti družbene odgovornosti podjetij pri doseganju družbenih in okoljskih

ciljev; in o vprašanjih, kot so inovacije, upravljanje družb, industrijski odnosi in dobavna veriga. Družbena odgovornost podjetij, kot jo izvajajo MSP, je sama po sebi pomembna tema raziskovanja, vendar se mora ustrezno odražati na drugih področjih raziskovanja družbene odgovornosti podjetij. Poleg tega si socialni vplivi na življenjski krog procesov, proizvodov in storitev zaslužijo več preučevanja. Na podlagi štirih raziskovalnih projektov o družbeni odgovornosti podjetij, financiranih v okviru 6. okvirnega raziskovalnega programa, bo Komisija preučila možnosti za podporo nadaljnjim raziskavam družbene odgovornosti podjetij, kot dela prihajajočega 7. okvirnega programa.

– **Izobrazba**. Da bi družbena odgovornost podjetij postala osrednja poslovna praksa, je treba med novimi podjetniki, poslovnimi vodji, direktorji družb in zaposlenimi razviti prava znanja in spretnosti. Družbena odgovornost podjetij je tudi vprašanje vseživljenjskega učenja. Komisija poziva šole, univerze in druge ustanove za podjetniško izobraževanje, da v izobraževanje vključijo družbeno odgovornost podjetij kot medsektorsko vprašanje, še zlasti v učne načrte bodočih menedžerjev in podiplomskih študentov.

– **MSP**. Kolektivni vpliv družbene odgovornosti podjetij, kot jo uresničujejo MSP, je torej ključen, če naj se v celoti izkoristi možnost družbene odgovornosti podjetij za prispevanje k rasti in delovnim mestom ter trajnostnemu razvoju v Evropi. Komisija priznava, da je za pospeševanje družbene odgovornosti med MSP potreben specifičen pristop. Tak pristop zahteva večje priznavanje tega, kar mnoga MSP na tem področju že počnejo. Prav tako zahteva dejavno sodelovanje osrednjih posredniških organizacij MSP in tistih, ki jih podpirajo. Komisija bo spodbujala izmenjavo izkušenj o tem, kako najbolje podpirati in spodbujati družbeno odgovornost podjetij med MSP v Evropi.

– **Mednarodna razsežnost družbene odgovornosti podjetij**. Komisija še bo naprej globalno spodbujala družbeno odgovornost podjetij, da bi čim bolj povečala prispevek podjetij za doseganje razvojnih ciljev novega tisočletja ZN. Tristranska deklaracija o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike ILO, smernice OVSE za večnacionalna podjetja in globalni sporazum ZN kot tudi drugi referenčni instrumenti in pobude predstavljajo mednarodna merila za odgovorno poslovno obnašanje. Komisija je zavezana k spodbujanju ozaveščenosti in izvajanju teh instrumentov in bo sodelovala z drugimi vladami in interesnimi skupinami, da poveča njihovo učinkovitost.

Komisija bo še naprej imela vodilno vlogo pri spodbujanju visokih okoljskih standardov na mednarodni ravni. Komisija želi okrepiti razsežnosti trajnostnega razvoja dvostranskih trgovinskih pogajanj in težiti k spodbujanju temeljnih standardov dela v dvostranskih sporazumih. Komisija bo spodbujala vključitev določb za podporo mednarodno dogovorjenih instrumentov družbene odgovornosti podjetij in iskala odgovore na vprašanja glede družbene odgovornosti podjetij v dvostranskih dialogih med stranmi. Komisija se je prav tako obvezala, da bo uporabljala trgovinske pobude kot sredstvo za spodbujanje spoštovanja temeljnih mednarodnih človekovih/delavskih pravic, varovanja okolja in vladnih načel, zlasti s pomočjo novega sistema EU „Generalised System of Preferences Plus“, ki je začel veljati 1. januarja 2006. Komisija bo dodatno utrdila svoje sodelovanje z ILO za spodbujanje dostojnega dela, tudi preko pilotnih projektov o trgovini in s kazalniki

dostojnega dela v državah v razvoju. Komisija bo v letu 2006 predstavila tudi sporočilo o dostojnem delu.

Komisija se bo z državami partnericami in ustreznimi interesnimi skupinami posvetovala, kako spodbuditi družbeno odgovornost podjetij v okviru sporazuma iz Cotonouja in nove strategije za Afriko[10], ter bo predlagala, da se to vprašanje obravnava na poslovnem zasedanju EU–Afrika, ki bo jeseni 2006.

Komisija bo spremljala druga pomembna mednarodna dogajanja, kot so delo posebnega predstavnika ZN za človekove pravice, čeznacionalnih družb in drugih poslovnih podjetij, možen razvoj usmerjevalnega standarda ISO o družbeni odgovornosti ter sektorske pobude, kot je sistem potrjevanja procesa Kimberley za surove diamante.

6. SKLEP: POTREBA PO PARTNERSTVU MED VSEMI INTERESNIMI SKUPINAMI

Komisija trdno verjame, da je družbena odgovornost podjetij pomembna za vsakega Evropejca, saj predstavlja vidik evropskega družbenega modela. Družbena odgovornost podjetij prispeva k trajnostnemu razvoju in sočasno spodbuja možnosti za inovacije in konkurenčnost v Evropi ter tako prispeva k zaposljivosti in ustvarjanju delovnih mest. Nadaljnje spodbujanje družbene odgovornosti podjetij je osrednjega pomena za novo partnerstvo za rast in delovna mesta, kot tudi za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja. Komisija poziva vse udeležene stranke, da prispevajo k izvajanju te nove ambiciozne pobude. Komisija ponuja tesno partnerstvo z državami članicami, podjetji (preko zveze, opisane v Prilogi) in z vsemi vključenimi interesnimi skupinami, da bi ustvarili Evropo, ki bila središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij, saj družbena odgovornost podjetij odraža bistvene vrednote EU same. Komisija bo po razgovoru s Forumom za interesne skupine ponovno ocenila razvoj družbene odgovornosti podjetij v Evropi.

---

[10] COM(2005)489 konč.

PRILOGA

EVROPA – SREDIŠČE ODLIČNOSTI ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ:

EVROPSKA ZVEZA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

DRUŽBENA ODGOVORNOST PODJETIJ NAS ZADEVA VSE

Družbena odgovornost podjetij je pomembna, saj zrcali temeljne vrednote družbe, v kateri želimo živeti. Zadeva posamezne družbe, velike ali majhne, ki lahko s svojimi inovativnimi proizvodi in storitvami, novimi spretnostmi ter angažiranostjo interesnih skupin dolgoročno in kratkoročno izboljšajo svoje gospodarsko, okoljsko in družbeno delovanje. Zadeva tiste, ki delajo za podjetja in v njih, tiste, ki jim lahko pomaga ustvariti bolj bivanja vredno in navdihujoče delovno okolje. Zadeva njih, ki kupujejo od družb, potrošnike, ki so vedno bolj pozorni na družbeno in okoljsko vrednost izdelkov in storitev, ki jih kupujejo. Zadeva lokalne skupnosti, v katerih družbe delujejo, in ki želijo videti, da živijo med organizacijami, ki delijo njihove vrednote in skrbi. Zadeva vlagatelje, ki čutijo, da je treba spodbujati odgovorno poslovno obnašanje. Zadeva ljudi drugod po svetu, ki od evropskih podjetij pričakujejo, da se bodo vedla v skladu z evropskimi in mednarodnimi vrednotami in načeli. In končno, zadeva naše otroke in prihodnje generacije, ki pričakujejo, da bodo živeli v svetu, ki spoštuje ljudi in naravo.

TEŽNJA K TRAJNOSTNEMU TRŽNEMU GOSPODARSTVU

Močna gospodarska predanost družbeni odgovornosti podjetij in vsesplošna podpora javnih oblasti v korist družbene odgovornosti podjetij je postala še zlasti pomembna v zadnjih 15 letih zaradi prispevka k spoštovanju človekovih pravic in pravne države, pa tudi zaradi trajnostnega delovanja demokracije in tržnega gospodarstva na lokalni, nacionalni, evropski ali svetovni ravni. Da bi tržno gospodarstvo postalo uspešen gospodarski model, mora graditi na nekaj bistvenih predpostavkah: po eni strani na učinkovitem in usklajenem zakonodajnem in regulativnem okviru; po drugi stani na samoomejevanju in samonadzoru ter na proaktivnem okolju za inovacije in podjetništvo, na pravičnosti in zaupanju: vsi ti elementi so potrebni za povezavo visoke stopnje gospodarskega uspeha, varstva okolja, socialne kohezije in blagostanja. V ta namen vodilna evropska podjetja vedno bolj iščejo, se učijo in prenavljajo svoj način vodenja, upravljanja, dialoga z interesnimi skupinami in razvoja proizvodov, pri čemer gospodarsko in proizvodno odgovornost naravno vključujejo v svoje vsakodnevne poslovne navade in konkurenčnost. Mala podjetja, sila rasti in delovnih mest v Evropi, v pogledu družbene odgovornosti nič ne zaostajajo za velikimi, čeprav pogosto ubirajo bolj neformalne in intuitivne poti družbene odgovornosti podjetij. Iz ozadja globalizacije in s tem povezanimi strukturnimi spremembami podjetja pogosto storijo ta preobrat v pričakovanju, da bodo svoj delež tveganja in priložnost za odgovornost in inovacijo prevzele tudi druge interesne skupine. Dialog z interesnimi skupinami podjetjem omogoča, da predvidijo in obravnavajo družbena in okoljska vprašanja, ki bi lahko vplivala na njihovo konkurenčnost v prihodnosti.

EVROPSKA ZVEZA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ

V tej zvezi Evropska komisija podpira člane poslovne skupnosti, ki polagajo temelje Evropski zvezi za družbeno odgovornost podjetij. Zveza je odprta za podjetja, ki jih združuje ista želja:

narediti Evropo središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij v podporo konkurenčnosti in trajnosti podjetij ter tržnega gospodarstva. Bistvo te pobude je partnerstvo. Partnerstvo temelji na dogovoru, da so prednostne naloge Evropske strategije za rast in delovna mesta povsem v skladu z izzivi naraščajoče konkurenčnosti v svetu, z demografskimi trendi in trajnostno prihodnostjo.

Izvajanje te strategije je odločilnega pomena za zagotovitev ne le trajnostne rasti Evrope, temveč v enaki meri tudi evropskega načina življenja. Zveza gradi na razumevanju, da lahko družbena odgovornost podjetij prispeva k uravnoteženemu trajnostnemu razvoju, ob sočasnem spodbujanju inovativnega potenciala in konkurenčnosti Evrope, kar prispeva k zaposljivosti in ustvarjanju delovnih mest. Namen zveze je spodbujati tako družbeno odgovornost podjetij kot poslovno priložnost za ustvarjanje okoliščin, v katerih bodo imeli koristi podjetja in družba, ter priznava, da je družbena odgovornost podjetij prostovoljen gospodarski pristop, skozi katerega se zrcali raznolikost evropskih podjetij. Medtem ko so primarni akterji na področju družbene odgovornosti podjetij gospodarske družbe same, pa so organi oblasti na lokalni, nacionalni in evropski ravni tisti, ki imajo podporno nalogo. Pobuda zveze gradi na predhodnih razgovorih s predstavniki podjetij in interesnih skupin. Zlasti je bil v tem pogledu pomemben prispevek Evropskega foruma interesnih skupin za družbeno odgovornost podjetij, bistvena pobuda, ki jo je podprla Evropska komisija. Forum je zagotovil platformo za evropske predstavnike podjetij, delodajalcev, sindikatov in organizacij civilne družbe, v kateri bi si v inovativnem procesu učenja in dialoga prizadevali in se dogovorili za vedno učinkovitejše prakse družbene odgovornosti podjetij. Služila bo tudi evropski kampanji za spodbujanje družbene odgovornosti podjetij med MSP in za mnoge druge pobude, ki jih sprožijo druga podjetja in delodajalci. Druga ključna sila te zveze je časovni načrt evropskih podjetij (European Roadmap for Businesses) o družbeni odgovornosti podjetij – 2010, kjer so vodilne družbe in poslovna omrežja predstavili svoje vizije in prednostne naloge glede konkurenčnih in trajnostnih podjetij iz evropske perspektive.

Zveza polaga temelje, s katerimi bodo partnerji spodbujali družbeno odgovornost podjetij v prihodnje. Razvija se okoli naslednjih treh področij aktivnosti:

- dvigovanje ozaveščenosti in izboljšanje poznavanja družbene odgovornosti podjetij ter poročanje o dosežkih,
- pomoč pri širjenju in razvoju odprtih koalicij za sodelovanje,
- zagotavljanje in ustvarjanje okolja za družbeno odgovornost podjetij.

DVIGOVANJE OZAVEŠČENOSTI IN IZBOLJŠEVANJE POZNAVANJA DRUŽBENE ODGOVORNOSTI PODJETIJ

Zveza bo raziskovala in podpirala ustvarjalne načine izmenjave in širjenja najboljših praks družbene odgovornosti podjetij, pobud in orodij z namenom, da pridobijo na pomembnosti pri poslovnežih, političnih vodjih, potrošnikih, vlagateljih in pri širši javnosti na vseh ustreznih ravneh po Evropi in zunaj nje. Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju družbene odgovornosti podjetij med podjetji vseh velikosti na način, ki je ustreznejši za današnjo in jutrišnjo stvarnost in izzive.

Zveza ponovno poudarja, da je za gradnjo na obstoječih pobudah treba nadalje spodbujati multidisciplinarne raziskave družbene odgovornosti podjetij na evropski ravni, še zlasti njenega vpliva na konkurenčnost in trajnostni razvoj. V tem smislu igra bistveno vlogo tesnejše povezovanje z univerzami in znanstvenimi izvedenci, bistvenega pomena pa je tudi stalen dialog v sodelovanju s civilno družbo.

Pomemben prispevek k prihodnji konkurenčnosti in trajnosti Evrope bo odvisen od izobraževanja, ki bo prevzelo vodilno vlogo pri uresničevanju ciljev družbene odgovornosti podjetij. Zveza bo spodbujala vključevanje tem, povezanih z družbeno odgovornostjo podjetij in trajnostnim razvojem, v ustaljene programe, učne načrte prihodnjih menedžerjev in podiplomskih študentov, izobraževanje izvršnih delavcev in v druge izobraževalne ustanove.

POMOČ PRI ŠIRJENJU DRUŽBENE ODGOVORNOSTI PODJETIJ IN RAZVOJU ODPRTIH KOALICIJ ZA SODELOVANJE

Ob upoštevanju širokega obsega narave družbene odgovornosti podjetij in raznolikosti evropske in mednarodne poslovne narave je partnerstvo zveze opredelilo nekaj prednostnih področij dejavnosti:

- spodbujanje inovativnosti in podjetništva trajnostnih tehnologij, proizvodov in storitev, ki se nanašajo na družbene potrebe,
- pomoč pri uspevanju in rasti MSP,
- pomoč podjetjem pri integraciji družbenih in okoljskih vidikov v svojo poslovno dejavnost, zlasti tistim v dobavni verigi,
- izboljševanje in razvoj znanj za zaposljivost,
- boljše odzivanje na raznolikost in izzive enakih možnosti ob upoštevanju demografskih sprememb glede hitro starajočega se evropskega prebivalstva,
- izboljšanje pogojev dela, tudi v sodelovanju z dobavno verigo,
- inovacije na področju okolja s posebnim osredotočenjem na vključevanje ekološke učinkovitosti in varčevanja z energijo v proces oblikovanja proizvodov in storitev,
- povečanje proaktivnega dialoga in sodelovanje z vsemi pomembnimi interesnimi skupinami,
- nadaljnje obravnavanje vprašanj transparentnosti in komunikacije za izboljšanje razumevanja nefinančnih dejavnosti družb in organizacij za vse interesne skupine in večjo vključenost s finančno dejavnostjo,
- delovanje zunaj meja Evropske unije na družbeno in okoljsko odgovoren način, kot to počnejo družbe v Evropski uniji.

Ta prednostna področja bo obravnavala „odprta koalicija sodelovanja“, ki bo združila zainteresirana podjetja, ki so se pripravljena spoprijeti s temi vprašanji v obliki „laboratorijskih srečanj“, da bi raziskala in razvila projekte skupnih dejavnosti, v partnerstvu

z vsemi pomembnimi strokovnjaki in interesnimi skupinami ter ob podpori Evropske Komisije.

ZAGOTAVLJANJE IN USTAVRJANJE OKOLJA ZA DRUŽBENO ODGOVORNOST PODJETIJ.

Z novo Evropsko strategijo za rast in delovna mesta ter s pobudo za boljšo zakonsko ureditev so se Evropska komisija in države članice EU zavezale, da bodo vzpostavile in okrepile poslovno prijazno okolje, v katerem bodo podjetniki in podjetja uspevali in rasli.

Evropska komisija bo okrepila tudi politiko spodbujanja prostovoljnih in inovativnih prizadevanj podjetij v zvezi z njihovo družbeno odgovornostjo s spodbujanjem dobrih praks in njihovega širjenja v okrepljenem partnerstvu z gospodarstvom in vsemi pomembnimi interesnimi skupinami, pa tudi z nacionalnimi organi. To se bo izvajalo dosledno na vseh političnih področjih in po potrebi s spodbujanjem družbene odgovornosti podjetij. Partnerji zveze bodo za uspeh te skupne misije poudarili pomen enakovrednih zvez na nacionalni ravni ter bodo navdihnili in podprli podobne pobude v državah, kjer je interes za to. Zveza podpira organizacijo pregledovalnih sestankov z vsemi interesnimi skupinami z letom 2006, da se pregleda napredek v povezavi s priporočili Evropskega foruma interesnih skupin in ostalih trendov, razvojev in spodbud glede družbene odgovornosti podjetij.

SKLEP IN NASLEDNJI KORAK

Predanost, vzajemno zaupanje in dialog so življenjskega pomena za uspeh zveze. Zveza bo predstavljala to, kar bodo prispevali njeni partnerji na podlagi dogovorjenih pobud in prednostnih področij. Partnerji se strinjajo, da se bo zveza za namene koordinacije in komunikacije opirala na obstoječe strukture, ki imajo poslovno ozadje in so aktivno vključene v družbeno odgovornost podjetij. Partnerji zveze se strinjajo, da bodo na srečanjih na visoki ravni ocenili in zvezi sporočili rezultate glede Evropske strategije za rast in delovna mesta.

Prišel je čas, da naredimo Evropo središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij. Zveza je oblikovana z namenom, da to uresniči.